

..... גליון פרשת שבוע - הקהילה החרדית מעלה אדומים

וְעֵשָׂה לוֹ כְּתָנֹת פָּסִים (ל', ג')

שנינו בגמ' (שבת י'): "לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים, שבשביל משקל שני סלעים מילת שונתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים".

וצריך להבין מדוע הכתונת שקלה דווקא "שני סלעים"?

ונראה בדרך צחות ע"פ מה שאמרו חז"ל (מגילה יח.) "מילה בסלע - משתוקא בתרין", כלומר, אם מילה אחת שווה סלע, אזי שתיקה שווה שני סלעים. ובזה ביקש יעקב לרמוז לו ליוסף שיקח על עצמו את מלאכת השתיקה השווה שני סלעים, ובכך יחסוך רעה מעצמו על ידי שלא יספר את חלומותיו לאחיו ושלא יביא את דיבת האחים רעה אל אביהם...

[שערי שנוחה]

וְהָיָה הָיָה אֶשֶׁר וְזָלְמָתָּ הָבֹא וְזָלְמָתָּ הָבֹא אֲנִי וְאִמָּךְ (ל', י)

רש"י פירש שטענת יעקב היתה שהחלום לא יכול להתגשם, לפי ש"אמן [רחל] כבר מתה". רמז נפלא לכך נצפן בתוך דברי יעקב: "מה החלום הזה אשר חל - מת הבא נבוא" - רחל מתה...

[מפי השמועה]

כִּי הָיָה רָאָה אֶת שְׁלֹמֹה אֲזִיזָה וְכו' וְהִשְׁבִּינִי דְבָר (ל', יד)

לכאורה יש להקשות מדוע יעקב מצוה את יוסף "והשיבני דבר" - הלא ודאי שיישיבהו דבר, וכי לא לשם כך שלחו? ועוד קשה, כיצד יעקב שולח את בנו אל אחיו המבקשים רעתו, מדוע לא חשש שירעו עמו?

ויש נידון הגמ' (פסחים ח:): האם שלוחי מצוה נזקים או שאינם נזקים, והגמ' מסיקה שאינם נזקים, אך במקום שמצוי היזק - נזקים. והרי"ף הוסיף, שדברי הגמ' ששלוחי מצוה נזקים כשמצוי היזק - הוא דווקא בחזירתו, דהיינו לאחר שעשו את המצוה, אבל בהליכתו לעשות את המצוה - אינם נזקים כלל בשום אופן.

קעת מובן מדוע יעקב אמר "והשיבני דבר", משום שיעקב חשש שיוסף ינזק בחזירתו, שהיות והאחים שונאים אותו - הרי שזה נחשב כ"היזק מצוי", ולכן ציווה על מצות כיבוד אב גם בחזירתו - "והשיבני דבר", וא"כ נמצא שיוסף לא ישלים את מצות כיבוד האב עד שישוב אל יעקב, וממילא גם חזירתו של יוסף נחשבת להליכה לקיים את המצוה.

[רבינו יהונתן אייבשיץ זי"ע]

וְהָבֹרֶךְ רַק אֵין בּוֹ מִיָּם: וַיֵּשְׁבוּ לְאָכֵל לֶחֶם (ל', כד)

חז"ל דרשו מן הפסוק "והבור רק אין בו מים" - "אבל נחשים ועקרבים יש בו". ונתחבטו כל המפרשים מהיכן למדו חז"ל שיש בבור דבר שאינו מים?

ונראה שעיקר הלימוד הוא מהתיבה שלאחר פסוק זה "והבור רק אין בו מים" - וישבו לאכול לחם", ונמצא הכתוב כאומר "אין בו מים ויש בו". ומכאן רמז שהיו בבור דברים אחרים...

רמז נוסף לדברי חז"ל - "אבל נחשים ועקרבים יש בו" - נמצא בפסוק עצמו: "אין בו מים" ראשי תיבות "אבל נחשים ועקרבים יש בו"...

[החיד"א]

ובאופן אחר נראה, כי תיבת "נֶקֶד" שבפסוק נכתבה בכתוב חסר, ובלא ניקוד נמצא הפסוק כאומר: "והבור, נק אין בו מים", כלומר רק מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו...

(ובפירוש "דעת זקנים" לבעלי התוס' הטעונו את הדרשה הנ"ל מתיבות "נק" ו"אין", שאין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות - שאכן היה בבור דבר מסוים, נחשים ועקרבים. ומבואר שאע"פ שכתוב "נק" דרשינו "נק").

[מתוקים מדבש]

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל אֲזִיזֵי מִוֶּה בְּצַעַר כִּי יִהְיֶה אֶת אֲזִיזָיו (ל', כו)

ובמדרש (ש"ר כי תשא ב) מסופר: "אמרו נאכל ונשתה ואחר כך נעלה ונהרגו. אכלו ושתו. באו לבור, אמר להם יהודה: אנו מבקשין להרוג נפש ונברך לאלקינו! אין אנו מברכין אלא מנאצי! על זה נאמר 'ובוצע בך נאץ ה'" (תהלים יג, ג)."

ויש לתמוה, אם הותר לאחים להרוג את יוסף מדין 'רודף', כמבואר במפרשים, מדוע הברכה תהפוך לנאצה? ועוד, מדוע אמר לשון זו: "אנו מבקשין להרוג נפש ונברך לאלקינו"?

ובדרך צחות נראה שאכן האחים בקשו להרגו מדין 'רודף', אך כיון שהיו שם רק תשעה אחים לבד מיוסף [שהרי ראובן לא היה שם בשעת המכירה, שהלך לשמש את אביו (רש"י פס' כט)] ואכלו ושתו והתחייבו בברכת המזון, רצו לזמן בעשרה ולומר "נברך לאלוקינו" כדין זימון בעשרה, אך כיון שרצו להרוג את העשירי, את יוסף, לא היתה להם כל אפשרות להשלים לעשרה.

זה שאמר להם יהודה: "אנו מבקשין להרוג נפש ונברך לאלקינו?" - הלא אם נהרגו את יוסף נשאר רק תשעה ולא נוכל לצרפו אלינו לזימון, וכיצד אפוא נאמר "נברך לאלקינו", הרי אם נזכיר את השם לבטלה הרי זה מנאץ...

[לב אריה]

ובדרך פלפול נפלאה נראה לבאר את דברי יהודה:

כך מובא בגמ' (סנהדרין סג.) "מנין לאוכל מן הבהמה קודם שתצא נפשה שהוא בלא תעשה, תלמוד לומר 'לא תאכל על הדם'... רבי עקיבא אומר, מנין לסנהדרין שהרגו את הנפש שאין טועמין כלום כל אותו היום, ת"ל 'לא תאכלו על הדם'". וכלל ידוע הוא שאין תלמוד מפסוק אחד ב' דרשות, וממילא כל תנא אינו דורש את הדרשה השניה.

והנה כבר ידוע שביארו בעלי התוספות את דברי רש"י (פס' ב) שיוסף "היה מגיד לאביו שהיו אוכלין אבר מן החי", שהאחים אכלו בהמה מפרכסת [מפרכת לאחר שחיתה], ויוסף סבר שהדבר אסור.

וכן אמר יהודה לאחיו: ממה נפשכם, אם אתם מבקשים להרוג את יוסף על שהוציא את דיבתנו רעה שאכלנו אבר מן החי - מפרכת, נמצא שאין אנו דורשים את הדרשה שאסור לאכול מן הבהמה קודם שתצא נפשה, וממילא הפסוק "לא תאכלו על הדם" נדרש לכך שסנהדרין שהרגו את הנפש אסור להם לטעום כלום כל אותו היום, וא"כ אם נברך על האוכל שאכלנו באיסור - הרינו מנאצים ולא מברכים. ואם אתם סוברים שלסנהדרין שהרגו נפש מותר לאכול, אזי אסור לאכול בהמה מפרכת, וממילא יוסף אינו חייב מיתה!...

[יד אבשלום]

וַתֵּשֶׂא אֵשֶׁת אֲדָמָי אֶת עֵינֶיהָ... וַיִּבְאֵן (ל"ב, ז-ז)

בגמרא (יומא לה:): מסופר שאשת פוטיפר "אמרה לו 'השמע לי! אמר לה: 'לאו'. אמרה לו: 'הריני חובשת בביית האסורין', אמר לה: 'ה' מתיר אסורים. 'הריני כופפת קומתך' - ה' זוקף כפופים, 'הריני מסמאה את עיניך' - ה' פוקח עורים".

לפי דברי הגמ' הללו יערב מאד טעם המקרא שעל תיבת "וימאן" - שלשלת, שהוא טעם משולש, לאות כי יוסף מיאן למרות שלושת האיומים של אשת פוטיפר.

[שתי ידות]

וְהַעוֹף אֲכָל אֶתֶם מִן הַסֵּל מִעַל רִאשֵׁי (ב', יז)

נתחבטו המפרשים היכן ראה יוסף בחלום שר האופים שהוא עתיד למות? ונראה לבאר זאת ע"פ משל: אמן אחד פיסל בכרך העיר פסל גדול בדמות אדם שעל ראשו סלי פירות. לא חלף זמן רב והנה באו צפורים והחלו לנסות לנקר ולאכול מה'פירות'. אנשי העיר תמהו איש אל אחיו מגודל חכמת האמן. הגיע לשם איש חכם ואמר להם: סכלים! אילו הפסל היה נראה אמיתי אזי העופות לא היו מעיזים להתקרב אל ראשו של הפסל, בחשבם שהוא אדם אמיתי!

אף כאן, כיון שהעוף לא חשש משר האופים בחלומם, אות הוא כי כבר מעתה הרי הוא כפגר בעלמא...

[החיד"א]

וַיֵּן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פְּתָרְנִי שְׁלֵשֶׁת הַסִּלִּים וְגו' (ב', יז)

מדוע בפתרון שר המשקים נאמר "ויאמר לו יוסף זה פתרונו", ואילו כאן, בפתרון שר האופים נאמר "ויען יוסף"?

ברם מבואר בגמ' (ברכות נה.) שחלום טוב - שמחה מבטלתו, וחלום רע - עצב מבטלו. ועוד אמרו חז"ל (סוטה לב:) שבכל מקום שנאמר לשון "ענייה" [וענית, ויען, וכדו'] הוא לשון הרמת קול.

מעתה יש לומר שיוסף הצדיק לא רק פתר את חלומם של השרים אלא אף ביקש לעזור לפתרון, ולכן את פתרון חלומם הטוב של שר המשקים אמר לו בשקט, כדי שלא ישמעו עוד אנשים וישמחו בזה ואז יתבטל הפתרון הטוב. אך לשר האופים שחלם חלום רע, פתר לו את חלומם בקול רם - "ויען יוסף ויאמר" - כדי שעוד אנשים ישמעו את הפתרון הרע ויתעצבו, וכך יתבטל הפתרון הרע.

[רבי חיים קניבסקי]

- איך אפשר להיות אמיתי מבלי לומר אמת? (רש"י לו, ד)
- אלו "דברים בטלים" מוזכרים בפרשה? (רש"י לו, י)
- מי אמר דבר מליצה בפרשה? (לו, כ. ע"י רמב"ן)
- מה הקשר בין ירידת לוח למצרים - לפרשתנו? (לו, כה)
- איזה צמד-מילים מיוחד מופיע בפרשה פעמיים, ומדוע? (לו, לב. ע"י בעה"ט)
- מי זו הבת שלא נולדה לאביה? (לו, לה. ע"י רש"י)
- איזה רוצח מדופלם מוזכר בפרשה? (לו, לו. ע"י אונקלוס ורמב"ן)
- מי נדחה ע"י מלאך? (דעת זקנים לה, יד)
- היכן מצוינו שני על הראשון? (לו, כח)
- באיזה מנאכל פוטיפר אפילו לא נגע? (אב"ע לו, ט)
- איזה דוב מוזכר בפרשה? (רש"י לו, ט)
- היכן מוזכר בית עגול בפרשה? (רמב"ן לו, ט)
- הבא ראייה מן הפרשה שלאבן אין כנפיים... (רש"י ושפת"ח נ, א)

אשכול:

- "חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה" - מניין לפייטן שבני פרעה טבעו?
- "רוב בניו וקניניו על העץ תלית" - רק רוב? ואיזה קנינים של המן נתלנו?
- "בני בינה ימי שמונה קבעו" - מדוע נצרכו דווקא 'בני בינה' לקביעת החג?
- "דחה אדמון צל צלמו" - מהו צל צלמו? [ע"י תהלים סח, טו]
- גמלים טעונים פשתן גם בפרשה וגם בחנוכה [רש"י הראשון בפרשה, וגם שבת כא]

משנת הכשרות

אורז לבן

הנגיעות: לעיתים נגוע ויש לבדוק.

תיאור הנגיעות: האורז עלול להיגע ע"י חרקים קטנים ממינים שונים - זחלים שצבעם לבן, באורך מילימטר עד סנטימטר אחד וכינוי ספרים. סימני נגיעות בד"כ נראים "קורי משי" דביקים ופירורים לבנים מעוגלים רבים.

בדיקה:

שלב א - בדיקה ראשונית בעת הקניה.

ראוי לקנות רק אורז מטיב מעולה.

יש לבדוק לפני הרכישה:

שהשקית נקיה ומראה חדש.

לא נראים חרקים בשקית ושלא מצויים פירורים רבים בתחתית.

שארין גושי אורז הנצמדים ע"י קורי משי.

שלב ב - סיון.

שופכים את האורז לתוך מסננת רשת ביוניות ומרקדים בכל פעם כוס אורז אחת. מעל משטח לבן חלק, במידה ונפלו על המשטח חרקים או תולעים שונים אין להשתמש באורז.

שלב ג - הבדיקה העיקרית בדיקה בין הגרגרים.

מפזרים חופן גרגרי אורז על משטח לבן חלק (צלחת או מגש) באופן שהגרגרים יהיו נפרדים זה מזה, ומתבוננים אם מצויים חרקים שונים, במידה ונמצאו חרקים בודדים מסירים אותם, אך במידה ונמצאו חרקים רבים ראוי לא להשתמש באורז כלל.

חשוב להדגיש: גם בחבורת המוכרות לנו מרשתות המזון נמצאו שקיות אורז נגועות לכן יש להקפיד בבדיקה בכל מקרה.

ר' יצחק מזרחי - משיגת כשרות מעלה אדומים

התפנה מקום לשני אנרכים

בכול חושן משפט - מעלה אדומים
לפרטים לפנות 052-7611081

זמני התפילות

בבית"ס התורני "משכן שלמה"

ערב שבת קדש:

מנחה 16:15

תהילים לבנות 16:15

שבת קדש:

שחרית 7:00

אבות ובנים 14:45

תהילים לבנות 14:45

מנחה 15:30

ערבית מוצ"ש 17:43

לרפואת:

אלישע בן לאה

יפעת בת זיווה, אפרת מזל בת לאה
רחל בת עליזה, טליה חנה בת מכלה, בתוש"י.
לע"י: עליזה בת רחל ע"ה

לקבלת העלות בדוא"ל שיילחו בקשה לכתובת
03048927@gmail.com וציינו **אוצר המעלה.**
לתרומות להדפסת העלות לעילוי נשמת
ולרפואת 05041-29182

הרה"ג רבי אברהם דויטש שליט"א

ראש ישיבת תלמידי הכתב סופר ואב"ד מעלה אדומים

בענין זה קלי ואנוהו בנרות חנוכה

הנה מצוינו בש"ס בכמה דוכתי (שבת קלג, ב, ב"ק ט, ב) זה אלי ואנוהו, התנאה לפניו במצות, עשה לך ספר תורה נאה לולב נאה טלית נאה ציצית נאה, וכתוב בו לשמו בדיו נאה בקולמוס נאה בלברז אומן וכורכו בשיראין נאין.

וכבר ידוע טענת מרן הרב מבריסק זללה"ה דאי נאמר שיש הידור של טלית נאה, א"כ נמצא שאף לענין מזוזה נצטרך 'בית נאה', והא לא שמענו. ונראה בזה, דהנה ביומא (דף י' ע"א) איתא אמר רבה קסבר רבי יהודה כל בית שאינו עשוי לימות החמה ולימות הגשמים אינו בית. ופרש"י (בד"ה אינו בית) דגבי מזוזה בענין בית חשוב. ומבואר בדבריו, דאפי' אם יש לאדם בית חשוב לכל ימות החמה, אך לימות הגשמים אינו ראוי - אין הבית נחשב בית לענין מזוזה. ומבואר דבית שראוי למזוזה צריך להיות בית חשוב, ורק ע"כ ראוי הוא לחובת המצוה המזוזה. אמנם הא מיהא, אם ראוי הוא למגורים סגי לענין חיוב מזוזה, דסו"ס בית הוה.

אך נראה דאף שעל הבית אין דין שיהא 'נאה', אך המשקוף המחוייב במזוזה יהי' בו דינא דזה קלי ואנוהו, כיון ש"ע"י המשקוף איכא חלות 'שם מזוזה' באותו מקום, ולא הוי רק היכי תימצי לקיים מצות המזוזה, והוא כמו טלית העומדת ללבישת האדם דאמר' דשייך בה דינא ד'טלית נאה'. וכ"ש הוא מטלית דהכא מקום המזוזה הוא צורת קיום המצוה.

ובזה נראה לבאר דברי ר"י החסיד בספר חסידים (אות ע"ה) שכתב, ז"ל, כבד את ה' מהונך (משלי ג, ט) כבדו יותר מהון שלך, אם יש לך הון ועושר וכסף וזהב וכל מחמדים אתה מכבדו קונה ארגז יפה ונאה וסוגרו בו, כן תעשה לחפצי ה', עכ"ל. והיינו דמצוה לקנות ארגז נאה לספרי קודש, והוא מהלכתא דזה קלי ואנוהו. והביאור בזה לדברינו, דכל היכא דאיכא שייכות לעיקר המצוה, בזה אמר' דמצוה הוא לעשות המצוה באופן המהודר ביותר, וכ"ש הוא לענין משקוף דבדוראי הוה גורם לעצם קביעות מקום המזוזה, ושייך הוא בעיקר המצוה. (כ"ה בשיעורי עץ ארז ב"ק, שיעור ו).

ובאמת שנראה לחדש עוד בגדר של זה קלי ואנוהו דאין זה הלכה צדדית בקיום המצוה, רק הוא מעיקר החפצא של המצוה. והיינו שצורת קיום החפצא של המצוה צריכה להעשות באופן שיש בה דין הידור, ובוה מתקיים הדין דזה קלי ואנוהו.

ובזה ביארנו את דקדוק דברי הרמב"ם (פ"ז מלולב ה"ו), מצוה מן המובחר לאגוד לולב והדס ועברה ולעשות שלשתן אגודה אחת. וכשהוא נוטלם לצאת בהן מברך תחלה על נטילת לולב והואיל וכולן סמוכין לו, ואחר כך נוטל האגודה הזאת בימינו ואתרוג בשמאלו ונוטלן דרך גדילתן שיהיו עיקריהן למטה לארץ וראשיהן למעלה לאויר, ע"כ. והיינו שהביא את כל ההידורים באופן לקחת הלולב בסמוך לעיקר הדין של 'כשהוא נוטלם לצאת בהן', והיינו דהוא מעיקר החפצא של המצוה.

והנה ב'סדר היום' לרבינו משה בן מכיר כתב בענין חנוכה, ז"ל, ובענין הנרות שידליקו בהן, כל א' יעשה אותן כפי כחו, וכל המהדר אותם ביותר הרי זה משובח, ומי שידו משגת לעשות אותם מכסף יעשה אותם, כי אין ההוצאה בהם כ"כ, וה' יודע כמה דאגתי על ענין זה ולא עלה בידו לקוצר ההשגה, אבל בטחתי בהסד אלהים שיגמור בידי לעשות כוונתי לפחות. מי שאין בידו לעשות כל ה' נרות כסף יעשה א' מהם כסף, ויהיה אותה שמהדש בכל לילה זכר לנס.

וכן הוא במ"ב (תרע"ג סק"ח), כתבו הספרים שטוב כל אחד שיטריח לעשות לו מנורה יפה לפי כחו וכן הנרות יעשה יפה. ומבואר דאפי' בכלי שמחזיק הנרות יש מעלה להדר ולעשות אותה כפי יכולתו. והוא לכא' קיום דינא דזה קלי ואנוהו. וכפי מה שהארנכו קודם, הרי הידור זה הוא מעיקר החפצא של המצוה, ודין זה הוא אף על המנורה שבה מדליקים את הנרות, וכעין משקוף נאה בבית וטלית נאה לציצית.

וע"ע במטה משה (ס' תתקפ"ט), והובא בא"ר שם, שרבו המהרש"ל קנה שרונת קטנות של כסף, וכלי ב' התחיל להדליק בה ובירך שהחיינו, אולם הפמ"ג (א"א תרע"ג סק"ב) פסק בזה, וכתב דאין להנהו כן ורבינו מהרש"ל שאני שנהא כן לחיוב מצוה, יעו"ש.

ונראה להוכיח דהמעלה דכסף הוה מעלה בעיקר המצוה, דהנה במטה משה (ס' תתקפ"ט) הביא שרבו המהרש"ל קנה שרונת קטנות של כסף, וכלי ב' התחיל להדליק בה ובירך שהחיינו, ע"כ. ומזה דלא חשש להפסק בהדלקה נראה דסבר דהוה כעין שהחיינו דטלית דלא הוה חשיב הפסק דהוה מעצם מהות המצוה. ובאמת שבעיקר ההידור של מנורה של כסף, כבר קדמו הדברים בשם ר' יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד (נרפסו בסוף ספר הזכרון פחד יצחק, קונטרס סוד הדלקת נרות חנוכה), ז"ל, דע כי מ"ו כלים ראויים לנר חנוכה וכל הקודם קודם מהם משובח משום זה אלי ואנוהו, הא' כלי זהב הכלי ב' כסף וכו'.

ויש שהזכירו שהידור זה אינו מתקיים עד שיתן השמן בתוך הבויך של כסף, ולא בכלי של זכוכית, כיון שאז ההדלקה אינה אלא בכלי זכוכית. וכ"ה לשון המקור חיים (תרע"ג) שצריך להדר שיהיו לו 'בזיכי כסף'. וכך מקובל היה משמיה דקוני החת"ס שהיה מדליק במנורה של כסף, והפתילות היו בתוך הכלי ממש. וע"ע בזה בשו"ת שבט הלוי (חלק ח סימן קנ"ז) בתשובת שאלה למרא דאתרא דרמת שלמה בעיה"ק ירושלים ת"ו.

הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲנִי בְּמִדְבָּר וְיָד אֶל תְּשַׁלְּחוּ בּוֹ לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם (ל', כב)

ידוע ומפורסם המדרש תהומה (ילקוט ראובני ויצא): **"הדודאים נתנו ריח" - זה ראובן שהציל את יוסף, ועל פתחינו כל מגדים" - זה נר חנוכה.** ורבים ראו כן תמחה: מה ענין זה אצל זה?

והנה רש"י פירש כאן: **"למען הציל אותנו. רוח הקודש העידה על ראובן שלא אמר זאת אלא להציל אותו, שיבא הוא ויטלנו משם".** ולכאורה עדות זו של רוח הקודש אינה נצרכת, שכן כל הקורא את סיפור הדברים במקרא יראה שנאמר במפורש לקמן (פס' כט) **"וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו"** ומזה מוכח להדיא שדעת ראובן היתה להצילו - שיבא הוא ויטלנו משם!

יישב זאת באופן נפלא ה'קרבן אשה' ע"פ הדין המובא בגמ' (שבת כג). **"אמר רב הונא, חצר שיש לה ב' פתחים צריכה שתי נרות (חנוכה). ואמר רבא, לא אמרן אלא משתי רוחות אבל מרוח אחת לא צריך, מאי טעמא? ...זימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי ואמרי כי היכי דבהאי לא אדליק בהן פיתחא נמי לא אדליק".** ומבואר שחוששים שבני אדם יעברו בצד אחד ויראו שאין שם נר חנוכה ויבואו לחשוש שגם בצדו השני של הבית אין נר.

ואף בענייני יש לומר שהתורה חששה שמא יבא אדם ויקרא את ראשית המעשה - שראובן צויה להשליך את יוסף לבור, ואותו קורא לא יקרא את סוף המעשה - שראובן חזר אל הבור כדי להוציאו משם, ויטעה לחשוב שהטעם שראובן אמר לאחים **"ויד אל תשלחו בו"** הוא כדי שיוסף ימות מאיליו מבלי שיד האחים תהייה מגואלות בדמו. משום כך רוח הקודש מעידה כבר בתחילת המעשה שכונת ראובן היתה להצילו מידם.

ולפי זה ביאר את המדרש בטוב טעם: **"הדודאים נתנו ריח" - זה ראובן שהציל את יוסף,** שכל כוונתו היתה להציל את יוסף, והטעם שהתורה הדגישה שזו היתה כוונתו מפני ש**"ועל פתחינו כל מגדים" - זה נר חנוכה,** שאדם שיש לו שני פתחים צריך להדליק בשניהם מפני החשד, ועל כן נאמר **"ועל פתחינו"** בלשון רבים, וכפי שבחנוכה חיישין לחשד, כך במעשה הצלת ראובן חיישין לחשד...

ובספר 'פרדס יוסף' הפליא לבאר בטעם הדבר שהגמרא הסמיכה את שתי הדרשות הידועות להדדי: **"נר של חנוכה שהניחה למעלה מכ' אמה פסולה כסוכה וכמבוי..."** מאי דכתיב **"והבור רק אין בו מים"**, ממשמע שנאמר **"והבור רק"** איני יודע שאין בו מים? אלא מה ת"ל **"אין בו מים"** - מים אין בו אבל נחשים ועקרבנים יש בו. ולכאורה לבד מכך ששתי הדרשות נאמרו מפי אותו אמורא - אין כל שייכות ביניהם.

וביאר ע"פ דברי התו"ט (תמיד א, ד): **"דקים ליה לרבנן דלא מיארי 'השלכה' פחות מעשרים אמה,"** וכ"כ התוס' (מעילה יא: ד"ה דישון), וכיון שראובן אמר **"השלכו"** אותו אל הבור" על כרחך שהבור היה גבוה כ' אמה לכל הפחות, ובעניין נר חנוכה מצוינו שמעל כ' אמה לא שלטא עינא. ובזה מן מדות התורה מעידה שצוה ראובן נחשבה להשלכה, מפני שעין ראובן לא שלטה בתחתית הבור ולא ידע שיש שם נחשים ועקרבנים, ולכן נסמכו דרשות הגמ'.